

РЕШЕНИЕ

№ 8080

гр. София, 10.06.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 14 състав, в публично заседание на 29.04.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Пламен Горелски

при участието на секретаря Илияна Янева и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **8939** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Съдебното производство е проведено по реда на Част седма (чл.чл. 284-286, вр. чл. 3 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, вр. Глава единадесета от Административнопроцесуалния кодекс. Делото е образувано по искова молба, вх. № 33183/18.09.2023 г. от Р. И. Д. – ЕГН: [ЕГН], с посочено местонахождение в Затвора-С., и статус – лишен от свобода. Претендира „лично и персонално“ от Р. Д. – „режимен директор“ обезщетяване на неимуществени вреди (системен психически тормоз, расизъм и дискриминация), в размер на 6 000 лв. (шест хиляди лева). Вредите са обвързани с това, че: 1. „през м. май 2023 г. с написана на ръка бележка Р. Д. е разпоредил да не посещава затворническата лавка; 2. на 29.08.2023 г. Р. Д. разпоредил на надзиратели да извършат обиск в килията, при който бил намерен нож за хляб, поставен от „затворник – техен контрагент и системен лъжесвидетел“.

С определение от 24.10.2024 г. Съдът остави исковата молба без движение, като даде на ищеца конкретни указания. На 06.11.2023 г. той е уточнил, че: при обиска на килията, на 29.08.2023 г. надзиратели повредили апарат за контрол на сънна апнея; след два месеца гавра на затвора – С. апаратът бил изпратен в сервиз за ремонт, за който ищецът заплатил 80 лева. С определение от 04.12.2023 г. Съдът предостави на ищеца правна помощ, а с определение от 12.12.2023 г. назначи адвокат К. Б., която уточнява исковите претенции така: неимуществените вреди се изразяват в системен тормоз и дискриминация, съгласно чл. 3 ЗИНЗС, през периода „началото на м. май, 2023 г., до 20.09.2023 г.; Р. Д. неправомерно и не по надлежния начин е лишил ищеца

от възможност да се снабдява с необходими за ежедневието вещи за лична употреба, които може да се закупят от затворническата лафка; от протокола за извършено на 29.08.2023 г. претърсване на помещението се установява да са намерени самоделен нож и вилица, като ищецът твърди да е бил повреден медицинския апарат.

По искане на страните Съдът разпита като свидетели А. Ч. – инспектор, служител в Затвора – С. и Д. П. П. – лишен от свобода в Затвора- С..

От страна на ответника са представени писмени доказателства, приети без оспорване и писмен отговор на исковата молба, с които същата се оспорва и се уточняват фактическите обстоятелства.

Ищецът и упълномощеният адвокат: поддържат исковата молба и направените уточнения. С определение от 11.04.2023 г. Съдът съобщи на страните доклада по делото (чл. 146 ГПК), като в съдебното заседание същите заявиха, че нямат възражения по доклада. В същото заседание ищецът Р. Ив. Д. уточни като начален период на исковата си претенция „средата на месец май, 2023 г.“, който период е различен от този, посочен от адвоката, като „началото на месец май, 2023 г.“. Освен разпита на св. Д. П. П. ищецът Р. Д. не ангажира други гласни или писмени доказателства.

Упълномощеният от ответника юрисконсулт: оспорва исковата молба; заявява претенция за присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Прокурорът от Софийска градска прокуратура дава заключение за частична основателност на исковата претенция, досежно ограничаване достъпа на ищеца до затворническата лафка, и за недоказаност на твърденията за обидно и унижително отношение към ищеца, от служители на Затвора – С..

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. – ГРАД, като съобрази характера на производството от процесуална страна приема, че исковата молба е процесуално допустима за разглеждане, по реда на чл.чл. 284 - 286 и чл. 3 ЗИНЗС, вр. чл. 203 и сл. АПК, вр. чл. 1 ЗОДОВ.

Анализирайки писмените доказателствата, представени от ответника, както и показанията на двамата свидетели Съдът приема за установено и доказано, понеже не се оспорва от ищеца, че: периодът на исковите претенции е с начало 15 май, 2023 г., до 20.09.2023 г.; през този период ищецът е пребивавал като лишен от свобода в Затвора – С., в спално помещение № 10, четвърта група; според двете заповрни съобщения (л.л. 11, 12) държавен съдебен изпълнител е наложил заповри върху личната партида на Р. Ив. Д., съответно от 30.05.2022 г. и от 09.01.2023 г., предвид изходящите номера на заповрните съобщения; 29.08.2023 г. в 22 часа в същото спално помещение е извършено претърсване (протокол на л. 16 от делото), при което са намерени самоделен нож и метална ножица, като в протокола е отбелязано, че лишеният от свобода не е направил възражения; последното се потвърждава и от докладната записка на л. 14, по повод подадена от ищеца по – късно (на 13.09.2023 г.) молба (л. 15), с която твърди, че медицинският му апарат е бил отворен и повреден „пред дежурния офицер, който присъстваше“; със Заповед № 371/13.09.2023 г. и.ф. „началник“ на Затвора – С. наложил на лишения от свобода Р. И. Д. дисциплинарно наказание „извънредно дежурство по поддържането на чистотата и хигиената, за срок от 7 дни“; след жалба заповедта е потвърдена от директора на ГД „Изпълнение на наказанията“ (л. 50); според протокол (л. 52) за диагностика на апарат ResMed autotest 10, с посочен сериен номер, същият: бил изключително замърсен, а след тестване всички параметри били в норма; проблемът със захранването е от деформирана и

увредена изолация на буксата, на хранващия блок.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. – ГРАД, 14^{-ти} състав се ангажира със следните правни изводи, по същество.

Разпоредбата на чл. 285, ал. 1 ЗИНСЗ постановява, че исковете срещу Държавата за вреди, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията, в резултат на нарушения на чл. 3 от същия закон се разглеждат по реда на Глава единадесета АПК (чл.чл. 203 – 207), като за неуредените въпроси за имуществената отговорност се прилагат разпоредбите на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. Член 1 и чл. 4 от ЗОДОВ вменяват на Държавата отговорност за вредите, причинени на граждани от незаконосъобразни актове, действия и бездействия на техни органи и длъжностни лица, при или по повод изпълнение на административна дейност и задължението за обезщетяване на всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали са причинени виновно от длъжностното лице. Следователно, за да възникне правото на иск за обезщетение по този ред, съответно, за да бъде доказана основателността на такъв иск е задължително да бъде установено по несъмнен начин наличието на следните предпоставки, които да са взаимно свързани, а именно: причинени вреди; незаконосъобразни действия/бездействие пряка и непосредствена причинна връзка между незаконосъобразните действия/бездействие, и настъпилата вреда. Нормата на чл. 284, ал. 5 ЗИНСЗ възлага на ответника тежестта да докаже, че ищецът не е бил поставен в неблагоприятни, по смисъла на чл. 3, ал. 2, вр. ал. 1 ЗИНСЗ условия. В случая се твърди бездействие на орган или длъжностно лице на Държавата, при или по повод изпълнението на административна дейност. Разпоредбата на чл. 3, ал. 2 ЗИНСЗ приравнява на „нечовешко и унижително отношение“, по смисъла на ал. 1 и: „поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност“.

Според исквата молба и уточненията основните твърдения са за: недопускане на Р. Д. до затворническата лафка; повреждане на апарат ResMed autotest 10 и последващо неизпращане на апарата в сервиз.

Съдът приема, че ответникът, посредством представените писмени доказателства и показанията на свидетеля Ч. установи и докажа, че служители при Затвора – С. не са извършили незаконосъобразни действия, съответно не са бездействали незаконосъобразно, по отношение ищеца Р. Д., в качеството му на лишен от свобода, във връзка със задълженията (условията), по смисъла на чл. 3 ЗИНСЗ.

В ЗИНСЗ и в правилника за прилагането му няма разпоредби, уреждащи специално достъпа на лишените от свобода до т. нар. „лафка“ – магазин. Следва да бъде прието, че това право е включено в правото им да престояват на открито. От друга страна Законът регламентира осигуряването им на храна, ежедневно, при условията на чл. 84, ал. 2, ал. 3. Според разпоредбата на чл. 87, ал. 4 ППЗИНСЗ „лишените от свобода, настанени в заведения от закрит тип, не могат да държат в себе си пари“. Поради това плащанията на лафката се извършват с банкови карти, но запорът на сметката, на

името на ищеца Р. Д. е бил пречка той да си закупува продукти и/или вещи. В случая началникът на Затвора – С. или Р. Д. – заместник - началник не са имали задължения и правомощия изрично, с административен акт да забраняват достъпа на лишения от свобода до лафката, което означава, че индивидуален административен акт в този смисъл не е издаван. Наличието на стояща на пропуската бележка (показанията на св. Ч.), с която на надзирателите се обръща внимание да не допускат ищеца до лафката е с цел осигуряване режима на охрана. С други думи, при фактическа невъзможност (запорирана сметка) той да заплаща продукти от лафката, придвижването му до там се явява безпредметно. При това не може да бъде прието, че така е било ограничено правото му на храна (см. чл. 3, ал. 2 ЗИНЗС) или на снабдяване с разрешени лични вещи (тоалетни принадлежности, напр.).

Съдът приема за неустановено и недоказано от ищеца твърдението му за повреждане на медицински апарат ResMed autotest 10 от служители на ответника, по време на извършеното на 29.08.2023 г. претърсване на обитаваното от него спално помещение. Установява се от описаните по – горе писмени доказателства, че жалбата за повреден апарат е подадена повече от две седмици след претърсването. Първата му молба за изпращане апарата на ремонт е от 07.06.2023 г. (л. 37), т.е. повече от два месеца след процесното претърсване. Втората, от 13.09.2023 г. (л. 38) е за същото, но вече съдържа твърдение, че апаратът е повреден от надзирателите, при претърсването. Няма данни и ищецът не сочи, кога апаратът е доставен в сервиза, но от вече цитирания протокол за диагностика, от 19.10.2023 г. се установява, че това било сторено. В тази връзка не може да бъде прието, че ответникът незаконосъобразно е бездействал, дори да се счете, че осигуряването на възможност за ремонт е част от задължението за осигуряване на медицинско обслужване, по см. чл. 3, ал. 2 ЗИНЗС.

Ангажираните от ищеца гласни доказателства – показанията на св. Д. П. не опровергават горните изводи.

Оборимостта на презумпцията по чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС („настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното“) не освобождава ищеца от отговорността да проведе от своя страна пълно и главно доказване (чл. 154, ал. 1 ГПК) на твърдението за понесени неимуществени вреди. От друга страна ищецът изобщо не сочи и не твърди, какви субективни усещания/преживявания е понесъл. Ищецът не опроверга и доказателствената стойност на представените от ответника писмени доказателства, обсъдени по – горе в настоящото решение.

Предвид изложеното Съдът приема за неустановено и недоказано, че за времето от 15.05.2023 г., до 20.09.2023 г., в качеството му на лишен от свобода и пребиваващ в Затвора – С. Р. И. Д., в резултат на незаконосъобразно бездействие и/или незаконосъобразни действия на ответника ГД „Изпълнение на наказанията“ е бил, по смисъла на чл. 3, ал. 2, вр. ал. 1 ЗИНЗС обект на „нечовешко или унизително отношение, както и на „друго подобно бездействие или обстоятелство, което уронва човешкото достойнство или поражда чувство на страх, незащитеност или малоценност“, както и да е бил лишен от храна и от медицинско обслужване. Анализираният по-горе факти и обстоятелства сочат, че по отношение на исковата молба не са изпълнени дефинираните елементи от фактическия състав за ангажиране безвиновна отговорност на ответника, за незаконосъобразно бездействие или за незаконосъобразни действия, изразили се (предвид обхвата на заявените претенции) в: системен психически тормоз, расизъм и дискриминация; неосигурена възможност да посещава затворническата лафка, неосигурено медицинско обслужване – ремонт на

медицински апарат ResMed autotest 10.

Исковата молба подлежи на отхвърляне, като неоснователна и недоказана. Независимо от това, на ответника не следва да бъде присъждано поисканото юрисконсултско възнаграждение. Нормите на чл. 286, ал. 2 и ал. 3 ЗИНЗС са специални, по отношение на чл. 78, ал. 8 ГПК, вр. чл. 144 и чл. 143 АПК, и не предвиждат хипотеза за възлагане в тежест на ищеца, на юрисконсултско (адвокатско) възнаграждение, когато искът му бъде отхвърлен. По делото не са направени разноси, което да налага осъждане на ищеца за такива (чл. 286, ал. 2, предл. първо ЗИНЗС).

Водим от горните мотиви и на основание чл. 172, ал. 1, ал. 2, вр. чл. чл. 203-205 АПК, Административен съд София - град, 14^{-ти} състав

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ, като неоснователна и недоказана исковата молба, вх. № 33183/18.09.2023 г. от Р. И. Д. – ЕГН: [ЕГН], срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, за обезщетяване неимуществени вреди, в размер на 6 000 лв. (шест хиляди лева).

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба, пред тричленен състав на Административен съд София – град, по реда на Глава дванадесета АПК, в 14 - дневен срок от съобщаването.

СЪДИЯ: